

ČETRTEK, 3.12.2020

Pozdravljeni učenci.

Rada bi vas spomnila na **oddajo ocenjevanja v spletni učilnici**. Nekateri mi še niste oddali tehnične pisave v pregled. Če še niste prepisali, to storite danes. Pazite na obliko in velikost črk. So **debele, velike in okrogle**. Nikakor take, kot jih pišete v vaše zvezke. Ponovno pogledjte moj primer in se pisavi poskusite čim bolj približati. Za oceno 5 morate upoštevati, kakšne so črke v tehnični pisavi, ni zadosti, da prepíšete z malimi tiskanimi črkami, kakršne pišete v zvezke za ostale predmete.

Danes bomo govorili o **PAPIRJU, KARTONU IN LEPENKI**.

- Najprej preberi spodnje besedilo.
- Nato naredi dve vaji (navodila so na koncu dokumenta)
- Ugotovitve zapiši v zvezek

Opredelitev osnovnih pojmov

Papir

Papir je **enoplastni** izdelek, sestavljen iz **mešanice naključno prepletenih vlaken različnih rastlinskih vrst**. Delimo ga lahko glede na vlakninsko sestavo, barvo, gramaturo, površinsko obdelavo, dodelavo ali namen uporabe (pisalni, tiskovni, risalni, embalažni, grafični, časopisni). Papir je lahko tudi premazan, kot bomo izvedeli v nadaljevanju.

Embalažni papir

Časopisni papir

Pisalni papir

Karton

Karton je **večplastni** izdelek, praviloma sestavljen iz **treh plasti** oz. **slojev**. Vsaka plast v kartonu je lahko izdelana iz različne kakovosti vlaken, kar je odvisno od njegove končne uporabe. **Zgornja plast kartona** je vidna, zato je proizvedena iz najboljših vlaken (celulozna vlakna in najčistejše vrste odpadnega papirja), **srednja plast** je proizvedena iz najmanj kakovostne vrste vlaknine. Podobno kot zgornja plast je tudi **spodnja plast** proizvedena iz vlaken boljših odpadnih papirjev, celuloznih vlaken in/ali lesovine. Spodnjo in zgornjo plast kartona se običajno večkrat tudi premaže.

Na tržišču je prisotnih veliko vrst kartonov, vendar se v splošnem uvrstijo v tri skupine:

- kartoni (karton za žlebljenje),
- kartoni za škatle (valoviti karton),
- specialni kartoni (tapete).

Zanima me

Karton je dovolj trden, da iz njega izdelujejo tudi pohištvo.

Valoviti karton je večplastni izdelek iz papirja, sestavljen iz **ravnih in valovitih plasti** zlepljenih med seboj v celoto. Izdelki iz valovitega kartona so namenjeni različni uporabi, najpogosteje pa se uporabljajo za izdelavo **transportne embalaže**. Za izdelavo **ravnega sloja** valovitega kartona se uporablja papir višje gramature, medtem ko se za **valoviti sloj** uporablja papir nižje gramature. **Dvoslojni valoviti karton** je sestavljen iz enega ravnega in enega valovitega sloja. **Petslojni valoviti karton** je tako sestavljen iz treh ravnih slojev in dveh valovitih slojev.

2-slojni valoviti karton

5-slojni valoviti karton

Prikaz slojev

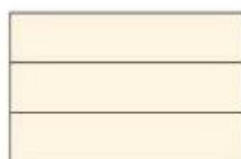
Lepenka

Podobno kot karton je tudi **lepenka** sestavljena iz več plasti, le da so proizvedene iz enake kvalitete vlaken. Lepenko zaradi njenih lastnosti uporabljamo za **izdelavo zaščitnih map, fasciklov** itd.

Shematičen prikaz plasti kartona

premaz
zgornji sloj
srednji sloj
spodnji sloj
premaz

Shematičen prikaz plasti lepenke

zgornji sloj
srednji sloj
spodnji sloj

Lepenka – fascikli, mape

VAJA – odgovore s tehnično pisavo zapiši v zvezek za tit

Na mehanske lastnosti papirja vpliva usmerjenost vlaken, ki jo je potrebno upoštevati pri tiskanju, lepljenju, upogibanju in drugih postopkih obdelave. Usmerjenost lahko ugotovimo na več načinov:

1. Preizkus s trganjem – vzemi list papirja in ga pretrgaj vzdolžno in prečno. Ugotovi v kateri smeri se lažje trga?

2. Preizkus navlaženja - vzemi papir v velikosti malega zvezka. Odreži četrtino in ga navlaži z gobo(krpo). Mokri del vstavi na prejšnje mesto. Ugotovi, kaj se je zgodilo z mokrim papirjem? Razmisli kaj bi se zgodilo, če bi papir premazali z lakom. Poznaš kakšen tak primer.